

ZESPÓŁ SZKÓŁ TECHNICZNYCH w NYSIE

ul. Szopena 4, 48-300 Nysa

tel. (77) 433 21 19, fax (77) 409 32 90

e-mail: zst-nysa@wp.pl; www.zst_nysa.wodip.opole.pl

Załącznik nr 1

Do Zarządzenia nr 3
Dyrektora Zespołu Szkół Technicznych w Nysie
z dnia 24 listopada 2016 r.

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
WYCHOWAWCZYCH
W ZESPOLE SZKÓŁ TECHNICZNYCH W NYSIE**

SPIS TREŚCI

1. Procedura postępowania w przypadku kryzysu wychowawczego.	3
2. Procedura powiadamiania o zakłóceniu toku lekcji.	3
3. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia.	4
4. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego.	4
5. Procedura postępowania w sytuacji zachorowań uczniów podczas zajęć szkolnych.	5
6. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły.	5
7. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły.	5
8. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna.	6
9. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły.	6
10. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły.	6
11. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej.	7
12. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy.	7
13. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli.	7
14. Procedura postępowania w sytuacji przemocy fizycznej pozaszkolnej względem ucznia.	7
15. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.	8
16. Procedura postępowania dyrektora/wicedyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.	8
17. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły.	9
18. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej).	10
19. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku konieczności zawiadomienia o śmierci ucznia.	10
20. Procedura postępowania w przypadku epizodu psychiatrycznego ucznia.	11

1. Procedura postępowania w przypadku kryzysu wychowawczego.

- 1) Dyrektor powołuje zespół kryzysowy, który ocenia emocjonalne, poznawcze, behawioralne aspekty reakcji kryzysowych, ustala zasady kontaktowania się z osobami czy grupami zaangażowanymi w kryzys, w tym: strategię kontaktowania się z mediami
- 2) Dyrektor wybiera osobę do kontaktowania się z mediami.
- 3) Zespół identyfikuje główne problemy.
- 4) Dyrektor organizuje posiedzenia rady pedagogicznej i dba o rzetelne jej protokołowanie.
- 5) Zespół wyraźnie i jasno nazywa rzecz po imieniu: mówi o agresji, przemocy, znęcaniu się, dręczeniu, wyzywaniu, molestowaniu seksualnym, kłamstwach (a nie ogólnie o „złym zachowaniu”, „haniebnym postępku”, „nieodpowiednim zachowaniu”) oraz wskazuje konkretne zasady, reguły i prawa, które zostały naruszone bądź złamane.
- 6) Zespół wskazuje konsekwencje, jakie kryzys przynosi wszystkim grupom społeczności szkolnej (nie tylko uczniom).
- 7) Zespół zachęca osoby, które wyrządziły szkody, do myślenia o zadośćuczynieniu.
- 8) Zespół ustala z radą pedagogiczną sposoby pracy nad metodami zapobiegania w przyszłości takim sytuacjom, w których problemy wychowawcze, sytuacje trudne, osiągną rozmiary kryzysu.
- 9) Dyrektor/wicedyrektor jest zawsze gotowy na otwartą rozmowę z nauczycielami o problemach zgłaszanych przez uczniów.

2. Procedura powiadamiania o zakłóceniu toku lekcji.

Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarne zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacerowanie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).

- 1) Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na normalną realizację lekcji, wysyła on przewodniczącego samorządu klasowego z informacją do pedagoga szkolnego, a w przypadku gdy go nie zastanie, do sekretariatu szkoły. Sekretariat zobowiązany jest do natychmiastowego poinformowania dyrekcji o zaistniałej sytuacji.
- 2) Nauczyciel uczący może również skorzystać w tej sytuacji z pracownika niepedagogicznego obsługującego dane piętro. Pracownik ten zobowiązany jest do udzielenia nauczycielowi pomocy.
- 3) Pedagog szkolny zobowiązany jest do udania się do sali wskazanej przez nauczyciela i ustalenia przeszkadzających uczniów, a w razie konieczności do zabrania ich z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia np. do gabinetu pedagoga lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu dyrektora/wicedyrektora.
- 4) Pedagog szkolny przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia.
- 5) Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole, na wniosek pedagoga wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
- 6) Jeżeli uczeń w rażący sposób złamał zasady, pedagog powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły, wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.
- 7) Jeżeli przyczyną zakłócenia toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach postępowania, należy postępować według tych procedur.
- 8) Nie należy zakłócać toku lekcji innym nauczycielom (np. wychowawcom, których uczniowie aktualnie popełnili wykroczenie).

3. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia.

- 1) Nauczyciel obserwujący takie zachowanie ma obowiązek przerwania go, używając perswazji słownej lub fizycznej.
- 2) Powiadamia wychowawców uczniów o zdarzeniu.
- 3) Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela – świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocena zdarzenia, wyciągnięcie wniosków)
- 4) Wychowawca sporządza w dzienniku notatkę (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany), przechowuje ją w teczce wychowawcy.
- 5) Wychowawca informuje rodziców o zaistniałej sytuacji.
- 6) Wychowawca zgłasza sprawę do pedagoga szkolnego i dyrektora/wicedyrektora szkoły.
- 7) Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem/wicedyrektorem szkoły uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o statut szkoły.
- 8) Wychowawca przekazuje rodzicom w formie pisemnej lub ustnej informacje na temat zastosowanych wobec ucznia konsekwencji.

4. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego.

- 1) Jeżeli zdarzy się wypadek uczniowski każdy pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
- 2) Pracownik doprowadza poszkodowanego do gabinetu pielęgniarki szkolnej, zawiadamiając zaraz potem dyrektora/wicedyrektora.
- 3) Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą- prosi o nadzór nad swoją klasą kolegę uczącego w najbliższej sali.
- 4) Pielęgniarka szkolna powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego oraz w szczególności sprowadza pomoc lekarską. Po przybyciu rodziców (opiekunów prawnych) przejmują oni opiekę nad poszkodowanym uczniem.
- 5) W czasie nieobecności w szkole pielęgniarki czynności te wykonuje wychowawca klasy lub inny upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły.
- 6) W przypadku stwierdzenia przez lekarza konieczności przewiezienia poszkodowanego ucznia do szpitala, przy nieobecności rodziców(prawnych opiekunów), opiekę nad nim przejmuje wychowawca klasy lub inny wyznaczony przez dyrektora szkoły nauczyciel.
- 7) Jeśli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń- miejsce wypadku należy pozostawić nienaruszone w celu dokonania oględzin lub szkicu.
- 8) Jeśli wypadek zdarzyłby się w czasie nieobecności dyrektora/wicedyrektora szkoły, nauczyciel decyduje sam o postępowaniu. W każdym trudniejszym przypadku nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie powiadamia dyrektora/wicedyrektora, następnie zawiadamia rodziców.
- 9) Jeśli wypadek zdarzył się w czasie wycieczki (biwaku)- wszystkie stosowne decyzje podejmuje kierownik imprezy i odpowiada za nie.
- 10) Osoba odpowiedzialna powiadamia rodziców ucznia.
- 11) O każdym wypadku dyrektor/wicedyrektor zawiadamia niezwłocznie:
  - inspektora bezpieczeństwa i higieny pracy,
  - organ prowadzący szkołę.

- 12) O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
- 13) O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się niezwłocznie państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.
- 14) Nauczyciel, pod którego opieką znajdował się uczeń w chwili wypadku dokonuje wpisu do dziennika – kto uległ jakiemu wypadkowi, udzielona pomoc, godzina której powiadomiono rodziców poszkodowanego ucznia.

5. Procedura postępowania w sytuacji zachorowań uczniów podczas zajęć szkolnych.

- 1) Zgłoszenie problemu zdrowotnego przez ucznia, np. dolegliwości bólowych, nudności, itp.
- 2) Rozmowa nauczyciela z uczniem i ocena sytuacji.
- 3) Nauczyciel doprowadza ucznia do gabinetu pielęgniarki szkolnej, zawiadamiając zaraz potem dyrektora/wicedyrektora.
- 4) Pielęgniarka szkolna powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) ucznia.
- 5) Po przybyciu rodziców (opiekunów prawnych) przejmują oni opiekę nad uczniem z zaleceniem konsultacji lekarskiej.
- 6) W czasie nieobecności w szkole pielęgniarki czynności te wykonuje wychowawca klasy lub inny upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły.
- 7) Nauczyciel nie może wyrazić zgody na samodzielny powrót ucznia do domu (także w sytuacji, gdy rodzic o to prosi).
- 8) Nauczyciel nie może podawać uczniom żadnych lekarstw.
- 9) Gdy stan ucznia będzie ulegał pogorszeniu w trakcie oczekiwania na przyjazd rodziców (opiekunów prawnych), pielęgniarka szkolna, bądź wychowawca lub inny wskazany przez dyrektora szkoły nauczyciel wzywa pomoc medyczną.
- 10) W przypadku stwierdzenia przez lekarza konieczności przewiezienia poszkodowanego ucznia do szpitala, przy nieobecności rodziców (prawnych opiekunów), opiekę nad nim przejmuje wychowawca klasy lub inny wyznaczony przez dyrektora szkoły nauczyciel.
- 11) Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia w dzienniku notatki z zaistniałej sytuacji.

6. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły.

- 1) Zgłoszenie aktu wandalizmu do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
- 2) Niezwłoczne powiadomienie dyrektora/wicedyrektora szkoły przez nauczyciela lub wychowawcę.
- 3) Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia i szacuje straty.
- 4) Wychowawca powiadamia rodziców i pedagoga szkolnego.
- 5) Wobec ucznia stosuje się sankcje zgodne ze statutem szkoły.
- 6) W szczególnych przypadkach powiadamiana jest policja, decyduje dyrektor/wicedyrektor.
- 7) Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia w dzienniku notatki z zajścia (uwaga).

7. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły.

- 1) Nauczyciel lub pracownik szkoły nakazuje zaprzestanie palenia.
- 2) Zawiadamia wychowawcę klasy.
- 3) Wychowawca zawiadamia rodziców i pedagoga.

- 4) Wobec ucznia palącego na terenie szkoły stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
- 5) Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia w dzienniku notatki z zajęcia (uwaga).

8. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna.

- 1) Rozmowa nauczyciela z uczniem prowadzona bezpośrednio po zaistniałym zdarzeniu i powiadomienie wychowawcy.
- 2) W przypadku powtarzających się sytuacji – powiadomienie rodziców i pedagoga.
- 3) Wychowawca i pedagog opracowują plan pracy z uczniem – kontrakt.
- 4) Wobec ucznia, który nie przestrzega zasad kontraktu stosuje się system kar zawartych w statucie szkoły.
- 5) Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia w dzienniku notatki.

9. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły.

- 1) Nauczyciel obecny przy zajściu wydaje nakaz natychmiastowego zaprzestania bójki, w razie możliwości, rozdziela uczniów przy pomocy innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
- 2) W przypadku obrażeń na ciele, niepokojącego stanu zdrowia ucznia, nauczyciel w pierwszej kolejności powiadamia pielęgniarkę i dyrektora szkoły, pielęgniarka powiadamia pogotowie ratunkowe.
- 3) Nauczyciel powiadamia wychowawcę i pedagoga, wychowawca rodziców ucznia poszkodowanego.
- 4) W przypadku braku obrażeń i niepokojących objawów nauczyciel zawiadamia wychowawcę i pedagoga, którzy przeprowadzają rozmowę z uczestnikami bójki.
- 5) Wychowawca klasy wraz z pedagogiem przekazują informację dyrektorowi/wicedyrektorowi szkoły, sporządzana jest w dzienniku notatka ze zdarzenia.
- 6) Pedagog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem, w szczególnych wypadkach policję lub sąd rodzinny.
- 7) Wychowawca zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów.
- 8) Wobec uczestników zajęcia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.

10. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły.

1. Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi, dyrektorowi lub pracownikowi szkoły.
2. Następuje wyjaśnienie okoliczności zajścia kradzieży:
  - w przypadku kradzieży przedmiotów o znikomej wartości sytuacja wyjaśniana jest między poszkodowanym a wychowawcą.
  - w przypadku kradzieży wartościowych przedmiotów o zajściu informowany jest dyrektor/wicedyrektor szkoły i pedagog.
3. W każdym przypadku kradzieży wychowawca informuje rodziców obu stron zajścia oraz pedagoga.
4. Wychowawca lub pedagog powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w teczce wychowawcy.
6. W szczególnych przypadkach (decyduje pedagog lub dyrektor/wicedyrektor) powiadamiana jest policja lub sąd rodzinny.

7. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.

11. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej.

- 1) Zgłoszenie zajścia do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
- 2) Wychowawca niezwłocznie informuje dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga i rodziców uczniów obu stron zajścia.
- 3) Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia, w obecności pedagoga, a następnie dyrektora/wicedyrektora szkoły i rodziców.
- 4) Wychowawca powiadamia rodziców.
- 5) Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
- 6) Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia w dzienniku z zajścia.

12. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy).

1. Poszkodowany nauczyciel powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor wyjaśnia okoliczności zajścia, powiadamia wychowawcę.
3. Wychowawca wzywa rodziców ucznia i opracowanie planu pracy z uczniem, w porozumieniu z pedagogiem.
4. W przypadku znieważenia nauczyciela, dyrektor powiadamia policję.
5. Wobec ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w teczce wychowawcy.

13. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli.

- 1) Powiadomienie dyrektora szkoły.
- 2) Dyrektor powiadamia policję.
- 3) Wychowawca wzywa rodziców w trybie natychmiastowym do szkoły.
- 4) Wobec sprawcy stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
- 5) Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w teczce wychowawcy.

14. Procedura postępowania w sytuacji przemocy fizycznej pozaszkolnej względem ucznia.

- 1) W przypadku zgłoszenia przez ucznia lub zauważenia przez pracownika szkoły śladów przemocy fizycznej u ucznia, pracownik zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie wychowawcę lub w razie jego nieobecności pedagoga lub dyrekcję szkoły.
- 2) Za zgodą ucznia, ogólnych oględzin dokonuje pielęgniarka szkolna lub osoby wyznaczone przez dyrektora, sporządzając odpowiednią notatkę :
Dnia ..... na ciele ucznia ..... stwierdzono krwawe wybroczyny w okolicach ....., zasinienia w okolicach .....
- 3) Wychowawca wraz z pedagogiem rozmawia z uczniem.

- 4) Na pytanie co się stało uczeń (nie) odpowiada „.....” (Pisze się co mówi uczeń, ta notatka powinna znaleźć się w teczce wychowawcy)
- 5) W zależności od stanu zdrowia ucznia należy zawiadomić rodziców, wezwać pogotowie ratunkowe i powiadomić policję.
- 6) W zależności od zaistniałej sytuacji wychowawca, pedagog rozmawia z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia. Następnie osoby rozmawiające z uczniem sporządzają notatkę ze zdarzenia.
- 7) W szczególnych przypadkach zawiadamiana jest policja oraz sąd rodzinny (wniosek o wgląd w sytuację rodzinną).
- 8) Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w teczce wychowawcy.

15. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

- 1) Funkcjonariusz policji przedstawia dyrektorowi/wicedyrektorowi powód przybycia i okazuje się legitymację służbową.
- 2) Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
- 3) Policjant informuje dyrektora o zamiarze zatrzymania ucznia.
- 4) Pedagog szkolny lub nauczyciel sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje go o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.
- 5) Policja informuje rodziców nieletniego, opiekunów prawnych o wykonanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji, celem uczestniczenia w czynnościach.
- 6) W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor wyznacza wychowawcę, nauczyciela lub pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce policji.
- 7) Dyrektor/wicedyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
- 8) Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom lub opiekunowi prawnemu. W przypadku, gdy czynności wykonywane są w obecności pedagoga szkolnego, po ich zakończeniu policja odwozi ich do szkoły lub miejsca zamieszkania.
- 9) W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w policyjnej izbie dziecka policjant informuje o tym rodziców, pedagoga szkolnego.
- 10) Przy realizacji czynności związanych z zatrzymaniem nieletniego- ucznia na terenie szkoły należy zachować dyskrecję nie nagłaśniając sprawy.

16. Procedura postępowania dyrektora/wicedyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.

- 1) Dyrektor/wicedyrektor lub pedagog przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnia dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchuje go bez

- świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Odnotowuje personalia uczestników i świadków, godzinę zgłoszenia oraz zawiadamia niezwłocznie policję.
- 2) Zapewnia, w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
  - 3) Bez zbędnej zwłoki sprawdza w dostępny sposób wiarygodność informacji, jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków należy uwiarygodnić informacje,
  - 4) Sprawdza, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników.
  - 5) W rozmowie z pokrzywdzonym ustala liczbę sprawców i ich dane personalne.
  - 6) Nie nagłasnia zdarzenia.
  - 7) W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, należy zatrzymać do czasu przybycia policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę (ów), konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów. O fakcie zatrzymania bezwzględnie należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych.
  - 8) Nie należy zatrzymywać na „siłę” sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką pedagoga szkolnego, wychowawcy klasy lub nauczyciela w oddzielnym pomieszczeniu do chwili przybycia policji.
  - 9) Jeżeli sprawców jest kilku w miarę możliwości należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach.
  - 10) Ofiarę należy odizolować od sprawców.
  - 11) W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć.
  - 12) Zakazy:
    - Nie należy „na własną rękę” konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania itp.
    - Bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni.

17. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły.

- 1) Ściganie na wniosek pokrzywdzonego, w tym przypadku wszczęcie postępowania przez policję uzależnione jest od woli pokrzywdzonego. W przypadku tych kategorii przestępstw pokrzywdzony składa wniosek do protokołu, a po jego złożeniu przestępstwo ścigane jest tak, jak z urzędu. Wycofanie przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie jest bezskuteczne.
- 2) Dyrektor/wicedyrektor lub pedagog przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnia dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).
- 3) Dyrektor/wicedyrektor odnotowuje godzinę zgłoszenia oraz zapytać o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
- 4) Dyrektor/wicedyrektor zapewnia w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
- 5) Dyrektor/wicedyrektor bez zbędnej zwłoki sprawdza w dostępny sposób wiarygodność informacji, w tym:
  - jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków uwiarygodnić informację,
  - sprawdza, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników,
  - nie nagłasnia zdarzenia.

- 6) Dyrektor/wicedyrektor powiadamia rodziców lub opiekunów dziecka pokrzywdzonego, relacjonuje im zdarzenie i uzgadnia z nimi czy będą chcieli zgłosić sprawę policji.
- 7) W przypadku odmowy złożenia wniosku o ściganie sprawców przez rodziców należy ich poinformować, jakie środki podejmie szkoła w stosunku do sprawców zdarzenia.
- 8) Środki, jakie należy przedsięwziąć to między innymi:
  - w ramach uprawnień statutowych szkoła stosuje względem sprawcy zdarzenia środki przewidziane w statucie szkoły,
  - w przypadku, gdy sprawca zdarzenia sprawiał wcześniej problemy i łamał normy społecznego zachowania, a zdarzenie którego się dopuścił nosi cechy postępującej demoralizacji, szkoła powinna sporządzić na tą okoliczność wystąpienie do sądu rodzinnego lub policji.

18. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej).

- 1) Działania uprzedzające:
  - omówienie procedury postępowania na forum rady pedagogicznej,
  - omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum rady pedagogicznej.
- 2) Działania interwencyjne:
  - dyrektor/wicedyrektor i pedagog informują nauczycieli, wychowawców,
  - pedagog przypomina zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania na godzinach wychowawczych, innych lekcjach,
  - wychowawca informuje uczniów na forum klasy,
  - dyrektor stwarza możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
- 3) Działania naprawcze:
  - wychowawca ocenia potrzeby, monitoruje stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwraca uwagę na uczniów, u których stwierdza się szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji,
  - wychowawca konsultuje sytuację z pedagogiem, pedagog zasięga opinii specjalistów z PPP,
  - pedagog ułatwia kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

19. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku konieczności zawiadomienia o śmierci ucznia.

- 1) Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać „twarzą w twarz”.
- 2) Prawidłowe powiadomienie o śmierci musi spełnić następujące warunki:
  - dostarczyć niezbędne informacje;
  - udzielić pierwszego wsparcia rodzinie;
  - ochronić godność;
  - okazać szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.
- 3) Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób jej najbliższych.
- 4) Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenia, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto

- przygotować sobie wsparcie pogotowia medycznego, żeby móc umożliwić w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską.
- 5) Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.
  - 6) Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie i zrozumienie.
  - 7) Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie wymagała osoba powiadamiana. Osoby te często czują potrzebę dowiedzenia się szczegółów dotyczących śmierci bliskiego, okoliczności itp. (jak, w jaki sposób, kiedy, gdzie). Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.
  - 8) Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.
  - 9) Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawić rodziny i bliskich zmarłego samych, bez opieki. Powinien zostać pracownik szkoły lub psycholog tak długo, aż minie pierwsza reakcja- szok lub pojawiają się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji i wsparcia, w razie potrzeby. Aby rodzina ofiary nie czuła się osamotniona, należy podać adresy instytucji udzielających wsparcia, np.: DORMED, PPP, PCPR.
  - 10) Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem lekarza itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.
  - 11) W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie personelu szkoły, dyrekcji.
  - 12) Absolutnie unikać należy powierzania zadania informowania o śmierci dzieciom lub nastolatkom.

20. Procedura postępowania w przypadku epizodu psychotycznego ucznia

- 1) Działania interwencyjne nauczycieli
  - nie pozostawiaj ucznia samego,
  - reaguj spokojnie, łagodnie,
  - bez rozgłosu przeprowadź ucznia w spokojne miejsce,
  - na ile to możliwe, nie rozpowszechniaj w szkole informacji o zdarzeniu,
  - zawiadom pogotowie ratunkowe,
  - nie skupiaj się na rozstrzyganiu, czy to jest psychoza.
- 2) Działania naprawcze:
  - jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę, np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne na temat: „Czym jest choroba psychiczna” (jeżeli fakt choroby jest ogólnie znany),
  - jeżeli uczeń sobie tego nie życzy, nie informować klasy,
  - wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określeniu wymagań wobec ucznia,
  - udzielić elementarnego wsparcia rodzicom, w tym wskazać możliwość skorzystania z form pomocy dostępnych w PPP.